

Bekendtgørelse om Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker

I medfør af § 8 a, stk. 2, og § 27, stk. 2, i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 1156 af 1. september 2016, som ændret ved lov nr. xx af xx. december 2025, § 11, stk. 1, nr. 10, og § 21, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 424 af 19. april 2023, som ændret ved lov nr. xx af xx. december 2025, og § 1, stk. 5, og § 19, stk. 4, i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 330 af 29. marts 2014, som ændret ved lov nr. xx af xx. december 2025, fastsættes:

Kapitel 1

Formål, definition og opgaver

§ 1. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker har til formål at understøtte menighedsrådenes vedligeholdelse af middelalderkirker samt at overtage ansvar og opgaver vedrørende bestyrelse og vedligeholdelse for et mindre antal middelalderkirker, disses inventar og eventuelt tilhørende kirkegård, hvor et menighedsråd selv ønsker kirken taget ud af brug som sognekirke og overdraget til Folkekirkens Enhed for middelalderkirker.

§ 2. I denne bekendtgørelse forstås ved ”middelalderkirker” kirker, som er opført før reformationen i 1536, som er selvejende, og som indtil overgangen til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker har været bestyret af et menighedsråd.

§ 3. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker varetager følgende opgaver:

- 1) Generel rådgivning og vejledning om drift og vedligeholdelse af folkekirkens middelalderkirker, herunder gennemførelse af kursusvirksomhed for lokale provsti- eller stiftsansatte byggesagkyndige.
- 2) Videns- og erfaringsindsamling om drift og vedligeholdelse af folkekirkens middelalderkirker, herunder facilitering af netværk på tværs af landet og med relevante kirkelige aktører i udlandet.

- 3) Samarbejde og koordination af dialog om folkekirkens forvaltning af middelalderkirker med kgl. bygningsinspektører, Nationalmuseet og Slots- og Kulturstyrelsen m.v.
- 4) Understøttelse af folkekirkelige myndigheders arbejde med private fondsansøgninger og udarbejdelse af analyser af bæredygtig finansiering af vedligeholdelsen af middelalderkirker.
- 5) Sagsbehandling af ansøgninger fra menighedsråd om overdragelse af ansvaret for en middelalderkirke samt tilhørende inventar og kirkegård til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker.
- 6) Stillingtagen til ansøgninger om tilladelse til at benytte kirker, der er overdraget til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker til gudstjeneste og kirkelige handlinger.
- 7) Bestyrelse og vedligeholdelse af kirkebygninger m.v., der er overdraget til enheden.

Kapitel 2

Struktur, ledelse m.v.

§ 4. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker ledes af en bestyrelse, hvis medlemmer udpeges af kirkeministeren for en fireårig periode.

Stk. 2. Bestyrelsen består af

- 1) en biskop, efter indstilling fra biskopperne,
- 2) en repræsentant fra Provsteforeningen, efter indstilling fra Danmarks Provsteforening,
- 3) en repræsentant fra Landsforeningen af Menighedsråd, efter indstilling fra Landsforeningen af Menighedsråd,
- 4) en repræsentant fra By-, Land- og Kirkeministeriet, og
- 5) to sagkyndige repræsentanter med kompetencer inden for materiel kulturarv, ledelse af større tværfaglige projekter eller fundraising og fondsfinansiering.

Stk. 3. Kirkeministeren udpeger bestyrelsens formand og næstformand.

Stk. 4. De sagkyndige repræsentanter, jf. stk. 2, nr. 5, modtager vederlag.

Stk. 5. Såfremt et medlem af bestyrelsen fritages fra sit hverv, dør eller udtræder af bestyrelsen, udpeges et nyt medlem for resten af funktionsperioden.

§ 5. Bestyrelsen træffer beslutning om, hvor og hvornår ordinære bestyrelsesmøder afholdes.

Stk. 2. Ekstraordinære bestyrelsesmøder afholdes, når formanden eller mindst 2 medlemmer ønsker det. Formanden fastsætter tid og sted for de ekstraordinære bestyrelsesmøders afholdelse.

§ 6. Bestyrelsens beslutninger træffes i møder. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Afstemning sker således, at det klart fremgår, hvorledes det enkelte medlem stemmer.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved almindeligt stemmeflertal. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Stk. 4. Bestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol med angivelse af, hvorledes det enkelte medlem har stemt. Beslutningsprotokollen godkendes ved slutningen af mødet af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sit særstandpunkt kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit særstandpunkt.

Stk. 5. Bestyrelsen fastsætter en forretningsorden for sit arbejde.

§ 7. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker ledes i det daglige af en sekretariatschef, som ansættes af bestyrelsen, jf. § 4.

Stk. 2. Sekretariatschefen har ansvaret for enhedens daglige opgavevaretagelse, styring og budget og udøver i forbindelse hermed faglig og personalemæssig ledelse af personalet i sekretariatet.

Stk. 3. Sekretariatet er fysisk placeret i tilknytning til en stiftsadministration efter kirkeministerens beslutning.

Kapitel 3

Ansøgning og beslutning om overdragelse af en middelalderkirke til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker

§ 8. Et menighedsråd kan ansøge om overdragelse af en middelalderkirke med eventuel tilhørende kirkegård. Menighedsrådets ansøgning om overdragelse af en middelalderkirke skal behandles på to ordinære menighedsrådsmøder og med et mellemliggende menighedsrådsvalg. Beslutningen om at indgive ansøgning skal præsenteres på et menighedsmøde forud for menighedsrådsvalget.

Stk. 2. Menighedsrådets ansøgning skal indeholde:

- 1) Dokumentation for, at menighedsrådet ikke længere skønner at have behov for den pågældende kirke til betjening af folkekirkemedlemmerne i pastoratet som følge af tilstrækkeligt med andre kirker i pastoratet.
- 2) Dokumentation for, at menighedsrådet ikke har tilstrækkelige ressourcer til at varetage vedligeholdelsen af den pågældende kirke, vedlagt oplysning om eventuelle påkrævede vedligeholdelsesarbejder på kirken samt de estimerede udgifter hertil.
- 3) Dokumentation for, at behovet for kirkegårdpladser ved en eventuel tilhørende kirkegård er dækket af andre nærliggende kirkegårde i sognet eller i pastoratet, og at menighedsrådet i tilfælde af en beslutning om overdragelse af den pågældende kirke vil sikre, at nye begravelser på kirkegården ophører ved vedtagelse af en reguleringsplan for kirkegården.

Stk. 3. Hvis kirken er eneste kirke i sognet, skal der i forbindelse med overdragelse af kirken foretages en sognesammenlægning efter de gældende regler herom.

Stk. 4. Menighedsrådet skal indhente en udtalelse fra provstiudvalget om, hvorvidt der inden for det øvrige ligningsområde er tilstrækkelige ressourcer til, at menighedsrådet fortsat kan varetage vedligeholdelsen af den pågældende kirke. Udtalelsen vedlægges ansøgningen.

Stk. 5. Menighedsrådet skal indhente en udtalelse fra biskoppen om, hvorvidt biskoppen kan anbefale overdragelsen af den pågældende kirke. Udtalelsen vedlægges ansøgningen.

Stk. 6. Menighedsrådet indsender ansøgningen, jf. stk. 1-3, samt udtalelserne, jf. stk. 4 og 5, til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker med henblik på sagsbehandling og forelæggelse til beslutning, jf. § 9.

§ 9. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker foretager en faglig vurdering af menighedsrådets ansøgning, jf. § 8, herunder en vurdering af de fremadrettede vedligeholdelsesomkostninger.

Stk. 2. Den faglige vurdering, jf. stk. 1, fremsendes til By-, Land- og Kirkeministeriet til brug for udarbejdelse af indstilling fra fællesfondens budgetfølgegruppe.

Stk. 3. Beslutning om overdragelse af en middelalderkirke træffes af kirkeministeren efter indstilling fra fællesfondens budgetfølgegruppe.

§ 10. Efter beslutning om overdragelse af en middelalderkirke tages den pågældende kirke ud af brug som sognekirke, og det fulde ansvar for kirke, inventar samt evt. tilhørende kirkegård overgår til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker, jf. dog stk. 2 og 4.

Stk. 2. Ved overdragelse af en middelalderkirke, hvor der er en tilhørende kirkegård, sker overdragelse af kirkegården først, når den sidste aktive gravstedsaftale er udløbet. Indtil overdragelsen bevarer menighedsrådet ansvaret for kirkegårdsdriften. Kirkegårdsdriften skal ske under hensyntagen til den for kirkegården vedtagne reguleringsplan, jf. § 8, stk. 2, nr. 3, samt gældende lovgivning i øvrigt.

Stk. 3. Menighedsrådet afleverer det ene eksempler af kirkegårdsprotokollen for kirkegården og kortet over kirkegården til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker samtidig med, at enheden overtager ansvaret for kirkegården.

Stk. 4. Ved overdragelse af en middelalderkirke til enheden påhviler alle gældsforpligtelser på overdragelsestidspunktet, som er relateret til kirken, inventaret og kirkegården, fortsat menighedsrådet.

Kapitel 4

Bestyrelse af middelalderkirker

§ 11. For kirker, der er overdraget til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker, sørger enheden for vedligeholdelse og istandsættelse af kirken, dens inventar og udsmykning samt evt. tilhørende kirkegård. Stiftsøvrigheden skal godkende istandsættelse af kirkebygningen.

Stk. 2. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker kan træffe beslutning om udskiftning eller ændring af inventar, herunder alter, døbefont, prædikestol, varmeanlæg, tårnure, orgler, klokker m.m., samt kunstnerisk udsmykning i kirken.

Stk. 3. Inventar skal opbevares forsvarligt. Hvis alterkar opbevares i kirken, skal det ske i et brand- og dirkefrit skab.

Stk. 4. I kirken skal forefindes fornødne brandredskaber.

§ 12. Kirker, der er overdraget til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker, skal have en protokol. Protokollen indeholder:

- 1) En udførlig beskrivelse af kirken og kirkegården med oplysninger om ejendoms- og bestyrelsesforhold.
- 2) En fortegnelse over kirkens løsøre og andet tilbehør.
- 3) En fortegnelse over de til kirken hørende arealer og evt. bygninger.
- 4) Oplysning om synsforretningerne over kirken.

Stk. 5. Kirkeprotokollen føres elektronisk i et af By-, Land- og Kirkeministeriets godkendt system.

§ 13. For kirker, der er overdraget til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker, varetager enheden hensynet til de skønhedsværdier, der kan være knyttet til samspillet mellem kirke, kirkegård og omgivelser.

§ 14. Når en kirke er overdraget til Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker, kan kirken med tilladelse fra enheden i særlige tilfælde benyttes til gudstjeneste og kirkelige handlinger.

Stk. 2. Imødekommes en anmodning efter stk. 1, fastsætter enheden et regulativ for benyttelse af kirken. Regulativet kan indeholde bestemmelse om betaling for brug af kirken. Ved fastsættelse af bestemmelse om betaling for brug af kirken skal betalingens størrelse så vidt muligt modsvare omkostningerne ved benyttelse af kirken.

Stk. 3. Såfremt anmodning efter stk. 1 imødekommes, orienterer enheden biskoppen i det pågældende stift, hvor kirken er beliggende, om afgørelsen med henblik på, at biskoppen kan varetage det liturgiske tilsyn med gudstjenesten eller den kirkelige handling.

§ 15. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker kan træffe beslutning om:

- 1) Salg af en kirke, evt. tilhørende kirkegård samt eventuelt parkeringsareal til brug for kirken, der er overdraget til enheden, jf. dog stk. 2.
- 2) Fjernelse og salg af inventar samt udsmykning i en kirke, der er overdraget til enheden.
- 3) Opførelse, ombygning og nedrivning af bygninger på en evt. tilhørende kirkegård.

Stk. 2. Beslutning om salg af en kirke, der er overdraget til enheden, skal betinges af kirkeministerens godkendelse af nedlæggelse af kirken. Nedlæggelse sker ved kgl. resolution.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 finder ikke anvendelse, hvis bestyrelsesforholdet ændres, så det på ny er menighedsrådet, der bestyrer kirken.

Kapitel 5

Tilsyn med overtagne middelalderkirker

§ 16. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker har ansvaret for tilsynet med kirker, inventar, udsmykning og evt. tilhørende kirkegårde, der er overdraget til enheden.

§ 17. Mindst hvert 4. år gennemfører Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker syn af de kirker, som er overdraget til enheden.

Stk. 2. Enheden udpeger den bygningskyndige, der skal deltage i synet.

Stk. 3. Synet omfatter følgende:

- 1) Kirkebygningens ydre tilstand.
- 2) Kirkebygningens indre tilstand, herunder lofts- og tårnrum.
- 3) Kirkens inventar og tilbehør. Tilbehør, som opbevares uden for kirken, skal være til stede ved synet.
- 4) Behov for tiltag til forebyggelse af indbrud, tyveri, brand, vandskade samt stormskader og lignende forsikringsbegivenheder.
- 5) Kirkegården med tilbehør og bygninger til brug for kirken og kirkegården.
- 6) Miljø- og energihensyn.

Stk. 4. Synsforretningen ledes af en repræsentant for Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker.

Stk. 5. Synsforretningen indføres i enhedens synsprotokol. Enhver af deltagerne har ret til at få tilført sine bemærkninger til protokollen.

Kapitel 6

Finansiering, budget og regnskab

§ 18. Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker og enhedens udgifter i forbindelse med overdragne kirker finansieres af folkekirkens fællesfond. Enheden følger de almindelige regler for fællesfondsinstitutioners budget og regnskab, jf. bekendtgørelse om budget og regnskabsvæsen m.v. for fællesfonden.

Stk. 2. Bestyrelsen er ansvarlig for budget og regnskab.

Stk. 3. Formanden for bestyrelsen påtegner årsrapporten.

Stk. 4. Bestyrelsen henlægger opgaver relateret til budget, regnskab og ledelsesrapportering til Folkekirkens Administrative Fællesskab.

Stk. 5. Bestyrelsen indgår en årlig resultataftale for enheden med By-, Land- og Kirkeministeriet.

§ 19. Sekretariatschefen er ansvarlig for overholdelse af det budget, der er fastsat af bestyrelsen.

Stk. 2. Sekretariatschefen fremlægger løbende over for bestyrelsen, efter dennes nærmere anvisninger, budgetopfølgninger, status for resultataftalens mål samt oplæg til budget og kommende aktiviteter. Samtidig afgiver sekretariatschefen beretning om enhedens virksomhed i den forløbne periode, herunder status for økonomi og resultataftalens mål.

Stk. 3. Sekretariatschefen udarbejder årsrapporten, som godkendes af bestyrelsen.

Kapitel 7

Evaluering

§ 20. Bestyrelsen for Folkekirkens Enhed for Middelalderkirker skal i 2031 fremlægge en evaluering for kirkeministeren af enhedens virke efter denne bekendtgørelse.

Kapitel 8

Klage- og ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 21. Afgørelser truffet af Folkekirkens Enhed for Middelalderkirkers efter denne bekendtgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 22. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2026.

By-, Land- og Kirkeministeriet, den [dato]